

Gheorghe Stanomir

Noul Buletin din Pădurea Neagră

(prima publicare în „Curentul“ din München, anul LX nr. 5994, noembrie-decembrie 1988, pag. 2)

Nimic nu poate fi mai dăunător pentru limba și cultura română contemporană, decât dispariția bruscă sau decesul previzibil al unei publicații din exil, indiferent de direcția ei politică sau de natura ei, popularizatoare sau de o aleasă ținută literar-artistică respectiv științifică. Orice pierdere în acest plan nu servește decât monopolului bine-cunoscut intentat de stăpânirea de la București, ceea ce slăbește, la rândul său, micile tentative de autonomie și personalitate, care pot fi observate în cazul unor fericite conjuncturi redacționale din țară. Exilul, din vanități ieftine și un egocentrism cronic, uită lesne că scopul său primordial e de a fi alternativa sănătoasă și constructivă a dictaturii, tocmai printr-un pluralism publicistic, și se consumă în lupte interne.

Ar depăși cu mult spațiul și timpul ce-l avem la dispoziție, dacă am încerca să analizăm acest fenomen pe baza materialului arhivat în ultimii zece-doisprezece ani. Pe lângă veșnicele probleme financiare, una din cauzele principale rămâne lipsa de colegialitate și solidaritate a celor ce și-au luat îndatoririle redacționale cu foarte mult elan, crezând că de fapt ajunge că în gazetă se vorbește și scrie românește, ca, de o vreme, și în cafeneaua de după colț, unde *băștinașii* devin treptat-treptat minoritari. Limba leagă și dezleagă.

Într-o situație similară era cât pe-aci să ajungă și *Buletinul Bibliotecii Române*¹. Semnalul de alarmă l-a dat numărul 13/17 din 1986, care a apărut cu un cuprins masiv redus, tipărirea fiind suportată de unul din membrii fondatori ai Institutului, numit pe un bilet lipit pe interiorul copertii exemplarului, din posesia Seminarului de Romanistică de la Heidelberg. Cauzele și evoluția conflictelor care au dus la această absurdă cură de slăbire nu vor fi subiectul acestor rânduri, mai ales că lucrurile par a se fi limpezit, grație Proniei și a unei abnegații și încăpățănări înțelepte. *Noul Buletin* a revenit la vechea și românească corpolență bonomă, refăcând clasica relație dintre fond și formă. A reînviat în plină iarnă. Motiv suplimentar de bucurie și mulțumire pentru oricine, care a pășit pragul Institutului și s-a putut delecta cu bogățiile adunate acolo pentru zile mai bune. Să ciocnim, dară, în prag de Crăciun, ouă roșii, galbene, albastre, pentru primăvara care nu mai e departe.

Deschidem deci *Noul Buletin*² la ultimul capitol, unde sunt evocate mari personalități culturale, legate sau zămislite de cultura noastră. Pe Ernst Gammillscheg³ ni-l prezintă fostul său *famulus*, profesorul Heinrich Kuen, ca pe un

---

1 Buletinul Bibliotecii Române. *Studii și documente românești*, editat de Institutul Român din Freiburg/Br., Germania, vezi *Curentul* oct./dec. 1980; articolul meu plin de admirație, cu unele *scăpă(ră)ri critice*, nu a plăcut tocmai celor din Pădurea Neagră cel mai mult.

2 Buletinul Bibliotecii Române. *Studii și documente românești*, numărul 14/18 din 1987/1988.

3 1887-1971; Viața și opera sa științifică au fost tema unui ciclu de conferințe, care s-au ținut acolo în octombrie.

lingvist, care a încercat să cunoască și să vorbească toate limbile romanice, lucru relativ posibil pe vremea aceea, dând disputele metodice mai aveau încă un caracter secundar.

Foarte interesante sunt prezentarea și poeziile, scrise în limba germană, ale bucovineanului Alfred Gong, pe care le analizează Jerry Glenn de la Universitatea din Cincinnati. Tot mai mulți germaniști sunt fascinați de flora exotică de lirism și artă literară, pe care o descoperă în breșa deschisă atât de convingător și de tragic de Paul Celan.

Memoriile lui Moses Gaster sunt tema unui articol semnat de Victor Eskenasy. La Mannheim s-au pus bazele unor cercetări științifice în această direcție. Relațiile prietenești timpurii între Dinu Pillat și Dan Cernavodeanu sunt de asemenea discutate. Mihai Dim. Sturdza îl prezintă pe Ion Nistor, un important istoric, decedat la București după ani de pușcărie, în 1962. Din păcate, mult redus în comparație cu comunicarea ținută la sesiunea din octombrie 1986, este portretul făcut de Virginia Șerbănescu *O conștiință luminoasă - Alice Voinescu*. Un nume, pe care românii ar fi bine să nu-l uite, o femeie cu rare calități, căzută victimă *luminoasei revoluții*, după studii filosofice la unul din stâlpii școlii neo-kantiene din Germania interbelică, Hermann Cohen⁴.

Sper că rândurile de mai sus au reușit să trezească interesul pentru *noul Buletin din Pădurea Neagră*, un volum internațional, împodobit cu mari personalități și vechi cunoștințe.

P.S. Pentru varianta digitală, autorul a corectat greșelile de tipar și o serie formulări nu tocmai reușite. (Heidelberg, februarie 2019)

---

4 Două cărți foarte importante și cutremurătoare de după căderea comunismului: Alice Voinescu: *Jurnal* - București:Editura Albatros 1997; 881 pag., ediție îngrijită, evocare, tabel bibliografic și note de Maria Ana Murnu; cu o prefață de Alexandru Paleologul. *Scrisori din Costești*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Constandina Brezu - București: Editura Albatros 2001.